

EVOCACIÓ

A JOAN ARÚS I COLOMER

Malgrat que Joan Arús i Colomer, va néixer a Castellar del Vallès a finals del segle passat, i jo a Manresa, el primer decenni del segle actual, no és menys cert que ambdós hem posat de manifest el nostre sabadellenquisme sobradament conegut entre les entitats socio-culturals del nostre poble.

Sabem prou bé que aquestes particularitats no són pas úniques. Cal tan sols donar una llambregada a la història local, per adonar-nos que fórmens legió els de fills adoptius que han honorat a mans plenes el nom de Sabadell. Dels que ens han precedit, podem citar d'una manera simbòlica, els noms prestigiosos de mossèn Josep Cardona i també el de mossèn Ernest Mateu, i dels que sortosament tenim vivents entres nosaltres, esmentarem els noms del poeta mossèn Camil Geis i el de l'escultor, Camil Fàbregas, entre molts d'altres que no és aquest el moment de ressenyar.

Però és evident que tots els que hem nascut fora de Sabadell, quan ens hem abeurat a les fonts espirituals d'aquesta laboriosa i culta ciutat, hem quedat sadollats de la riquesa d'aquestes nodridores deus.

La meva amistat amb Joan Arús, data de molt abans de la guerra civil del 1936-1939, però fou precisament en aquesta malaurada contesa, on es consolidà fortament la nostra companyonia, que durà fins al darrer moment de la llarga i fructífera vida de l'insigne poeta.

Fou concretament el preclar patrici sabadellenc, Francesc Tiana i Clapés -Fundador i President Honorari del Col·legi d'Agents Comercials de Sabadell-, qui, amb la seva proverbial clarividència i humanitat, motivà la nostra inquebretable amistat.

Parlar en aquestes pàgines sobre la personalitat intel·lectual i humana de Joan Arús, per part nostre, creiem que seria agosarat, tenint en compte la quantitat de doctes plomes de les lletres catalanes que n'han parlat a bastament i d'una manera prou justa i lloable.

Però el que sí podem aportar nosaltres en les pàgines d'aquest monogràfic a la memòria del guardonat

poeta, són unes vivències involuntàriament històriques que, en vida, pertanyien a l'intimitat d'ambdós, malgrat que ell, en repetides ocasions, n'havia fet esment entre les seves més íntimes amistats.

Com tothom no ignora, les primeres setmanes de la malaurada revolta esclatada el 18 de juliol de l'any 1936, provocà un desgraciat desbordament de malsanes passions incontrolades que posaren en perill les vides d'honorables persones, d'entre les quals, es trobava la de Joan Arús, pel sol fet d'ésser considerat de significació dreтана, i això malgrat el seu innegable liberalisme i el seu palès amor a Catalunya tantes vegades posat de manifest juntament amb altres assenyalats poetes i escriptors del nostre país.

Fou en aquestes inoblidables circumstàncies, que tota la terra catalana es trasbalsà d'una manera desbordant. Sabadell, com tots els Països Catalans, fou objecte de tota classe de lamentables successos que mai els sabadellencs no haurien suscitat, ja que la nostra normativa és, de sempre, aimants de la força de la raó i enemics de la raó de la força.

Tenint en compte que l'esmentat Col·legi d'Agents Comercials, estava nodrit d'un considerable nombre d'afiliats de tendència diguem-ne "conservadora" -alguns dels quals en són encara testimonis vivents del nostre relat-, l'aleshores President del susdit Col·legi, Francesc Tiana i Clapés, em demanà d'una manera insistent i quasi suplicant, que considerava necessari i indispensable que jo acceptés fer-me càrrec de la Presidència que ell ocupava, des de la qual, podria realitzar una tasca positiva i ensem contribuir a garantir la vida d'aquells associats subjectes a capritxosos malentesos per part de gent incontrolada que podrien provocar danys irreperables en persones honorables, com succeí amb alguns distingits sabadellencs.

Després de consultar amb el meu bon amic Miquel Carreras i Costajussà, aquest coincidí plenament amb el criteri de l'esmentat patrici sabadellenc Francesc Tiana, i m'aconsellà

l'acceptació de la susdita presidència, com un acte més de servei a la comunitat sabadellenca i, per tant, com una garantia per la salvaguarda física d'alguns agents comercials, les vides dels quals estaven en evident perill, assetjades per incontrolats assassins. (¡Quí podia preveure la fi de l'il·lustre patrici Miquel Carreras i Costajussà! Una mort injusta i criminal que tant podem atribuir-la a unes mans assassines, com a aquells que provocaren la guerra civil, que tantes vides innocents costà al nostre país).

El testimoniatge d'aquests relats, l'amic Joan Arús, l'havia manifestat en diverses ocasions entre les seves respectives amistats, entre els quals hi havia el malaguanyat periodista "Artur Llopis" (Artur Llorens i Opisso), a qui havia manifestat textualment aquestes paraules: "... La meva llarga longevitat, la dec, en part, al meu benvolgut amic Joan Sala i Rovira, que gràcies a la seva presidència del Col·legi d'Agents Comercials, feu possible el salvament d'algunes vides humanes, com la meva pròpia, en risc de la seva..."

En prova d'amistat -i potser també d'agraïment- Joan Arús em dedicà una poesia que es va publicar l'11 de desembre de 1936 al Diari de Sabadell.

D'entre els diversos testimonis escrits que guardo gelosament de l'amic Joan Arús, n'he recollit un destampat en el seu llibre "Antologia poètica", el qual diu així: "A Joan Sala i Rovira, amic, esperit inquiet, noble, mogut d'incessants iniciatives i justament homenatjat pels seus conveïns del carrer Sant Antoni. Cordialment en homenatge. Joan Arús. 27 de juny del 1957".

Aquestes senzilles lletres, són la meva cordial contribució a aquest merescut homenatge que els amics de QUADERN, en aquest exemplar monogràfic, dediquen a la memòria d'un dels més il·lustres poetes de la terra catalana que amb tant d'amor ha servit i honorat la seva població nadiua i la seva ciutat d'adopció.